

Rupsje-nooitgenoeg

Ik volgde rond 5 november de Amerikaanse verkiezingen van dichtbij. Het was een intense tocht door een deel van de VS op een spannend moment. De grote porties voedsel en het tekort aan zelfreflectie en discipline vallen altijd weer op.

Als het gaat om dopamine vormen rijkdom en macht een vruchtbare bodem voor ongeremdheid. Amerika spant daarin de kroon. Het streven naar uitbreiding van macht en rijkdom zit stevig ingebakken in de *cowboy*-cultuur. De *American dream* en het adagium van 'eten of gegeten worden' zitten rotsvast in het DNA gebeiteld. Het mag de wereld natuurlijk geen dag ontgaan dat ze het meest geweldige volk op aarde zijn.

IRRATIONELE GOEDGELOVIGHEID

Dat zenden van de eigen voortreffelijkheid staat in schril contrast met de bereidheid om zelf goed geïnformeerd te zijn. Slechts 15 procent van de Amerikanen volgt het nieuws. Het is stuitend dat de grondleggers van de democratie en massaproductie zich tegen de geopolitieke realiteit verzetten. De wereldconomie groeit door vrijhandel en steeds meer landen onttrekken zich aan armoede. China ontwikkelt zich van lage-marge massaproductie naar een competitieve wereldwijde kwaliteitsspeler. Ook de EU heeft zich als machtsblok internationaal en economisch stevig ontwikkeld.

De politieke macht, de invloed en de dominantie van de VS in de wereld is afgenomen. De economische macht is meer bedrijfs-specifiek geworden. Dat juist

AMERIKANEN
ZIJN RIJKER
DAN OOI
T MAAR HET
WORDT ZE NIET
VERTELD

GERBEN EVERTS

is directeur van de VEB

internationale politieke samenwerking misbruik van economische macht kan beteugelen, is iets wat Elon Musk succesvol uit het script heeft doen verdwijnen. De koersen van Tesla en Goldman Sachs gingen niet voor niets de lucht in.

Helaas voor Trump: een isolationistisch handelsbeleid geschraagd met forse defensie-uitgaven kan de werkelijkheid niet kantelen of de macht van bedrijven beteugelen. Maar in een feitenvrije politieke realiteit op steroïden kun je elke boodschap verkondigen. De Republikeinen hebben Trump neergezet als oud-president met een prachtig *track-record* op inflatie, grenscontrole, vrede en stabiliteit. Met zijn herintreden zullen oorlogen direct stoppen.

Democraten hebben een kans voor open doel gemist. De Biden-regering zorgde voor een zachte landing van de inflatie post-covid, goede werkgelegenheid en deed de economie draaien als een tierelier. Maar in de verkiezingsretoriek zijn de Democraten meegegaan in een negatief sentiment, onderling vijandbeeld en crisis-denken. Amerikanen zijn rijker dan ooit. Maar het wordt ze niet verteld.

EVOLUTIONAIRE REVOLUTIE

Door toedoen van Trump is de politiek in de VS permanent veranderd. De Amerikanen hebben

zich democratisch uitgesproken voor het doorbreken van de *trias politica*, de scheiding der machten. De wetgevende en uitvoerende macht zijn nu wel zeer verstrengeld, met één man stevig in controle. Dat stemt niet al te optimistisch. Trump heeft bewezen dat je als eenling de democratie kunt overwinnen en hij exploiteert dat succesvol. Hij zal niet stoppen in zijn rancuneuze geldingsdrang. Met de keuze qua hofhouding en de inzet op hoge importtarieven zijn chaos, handelsoorlogen en lage groei met inflatiecijfers tussen 6 tot 9 procent (ontsporende stagflatie) niet uitgesloten.

China zal als boeman worden aangewezen. Maar het enkele feit dat Taiwan door China als een afvallige provincie wordt beschouwd, betekent niet dat ook in onze ogen direct de gehele wereldorde door Xi Jinping wordt bedreigd.

De handreiking uit de VS dat Nederland met Wilders op het wapenschild als een betrouwbare handelspartner geldt, heeft praktisch weinig waarde. Het is voor de VS met name een excuus om geen bindende afspraken met de EU te hoeven maken.

Op de eigen veerkracht van de VS kunnen we niet langer bouwen. We zullen ons preventief moeten bewapenen met een krachtige verankering van de ons verbindende westerse kernwaarden: vrijheid en democratie, ingetogenheid, saamhorigheid, onderling fatsoen en – waar opportuun – een corrigerend shot Ozempic.